

Ο Χριστός και το κοινωνικό πρόβλημα

[/ Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες / Ορθόδοξη πίστη](#)

(†Αρχιμ. Γεωργίου, Καθηγουμένου Ι. Μ. Οσίου Γρηγορίου)

Όσο καθαρίζεται ο άνθρωπος από τα πάθη, τόσο αποκτά τη δυνατότητα της αληθινής κοινωνίας με το Θεό και τα άλλα ανθρώπινα πρόσωπα.

Όσοι βλέπουν τον άνθρωπο ρομαντι-κά και εξωτερικά μεταθέτουν το κακό από τα πρόσωπα στην κοινωνία, γι' αυτό και πρε-σβεύουν ότι η βελτίωση της κοινωνίας θα φέρει και βελτίωση των προσώπων. Αλλά οι Ορθόδοξοι χωρίς να αρνούμεθα τη ση-μασία της κοινωνικής επιδράσεως στα πρό-σωπα, δίνουμε την προτεραιότητα στη μετα-μόρφωση του προσώπου διά της μετανοίας και της Θ. Χάριτος.

Είναι μεγάλη πλάνη να θέλουμε να αλλάξουμε την κοινωνία χωρίς να αγωνισθούμε, να αλλάξουμε τον εαυτό μας. Είναι τουλάχιστον αφελές να πιστεύουμε ότι η αλλαγή μερικών κοινωνικών θεσμών θα φέρει και την αλλαγή των ανθρώπων χωρίς μετάνοια.

Ο άρρωστος άνθρωπος κάνει άρρω-στες κοινωνίες και οι άρρωστες κοινωνίες αρρωσταίνουν χειρότερα τους ανθρώπους. Το να θεραπεύουμε τις κοινωνικές αρρώστιες χωρίς να θεραπεύσουμε την προσωπική αρρώστια, αποτελεί μετάθεση του προβλή-ματος, άρνηση της αποδοχής της προσωπι-κής μας ευθύνης, υπεκφυγή

από τη μετάνοια, κατάφαση στον εγωισμό μας, απροθυμία να δούμε τον πραγματικό μας εαυτό. Είναι χα-ρακτηριστικό ότι ο Κύριος έθεσε την προ-σωπική μετάνοια σαν προϋπόθεση για τη συμμετοχή στη Βασιλεία Του.

Δεν πρέπει επίσης να παραγνωρίζεται το έργο του διαβόλου στη διάλυση των προ-σώπων και των κοινωνιών και στην επικράτηση του κακού. Η ανθρωπιστική απλούστευση των κοινωνικών προβλημάτων αρνείται την ύπαρξη του διαβόλου. Αντίθετα, στο Ευαγγέλιο και στη χριστιανική εμπειρία φανερώνεται η έκταση των διαβολικών ενεργειών σε πρόσωπα και κοινωνικές κα-ταστάσεις και η ανάγκη αγώνος κατά του διαβόλου, αποταγής και εξορκισμού των πονηρών πνευμάτων. Έργο των χαρισματούχων ιερωμένων μοναχών και λαϊκών εί-ναι η διάκριση των πνευμάτων, για να μη πέφτει ο Χριστιανός στις παγίδες που του στήνει ο πονηρός, όταν εμφανίζεται με το προσωπίο του καλού.

Τονίσαμε τη δύναμη των αντιθέτων αντιευχαριστιακών και αντικοινωνικών δυνά-μεων όχι για να δείξουμε την αδυναμία υπερνικήσεώς τους, αλλά την ανάγκη να λαμβάνονται υπ' όψιν από τον αγωνιζόμενο Χρι-στιανό. Ο Χριστός νίκησε τις δυνάμεις αυ-τές και ο Χριστιανός μπορεί με τη δύναμη του Χριστού και τη συνεργασία της Θείας Χάριτος να συμμετάσχει στη νίκη αυτή του Χριστού.

* * *

Στο σημείο αυτό διαφοροποιείται ριζικά ο χριστιανικός κοινωνικός αγώνας από κάθε άλλο αγώνα. Η κοινωνία που θέλουν να δημιουργήσουν τα ουμανιστικά συστήματα (ιδεαλιστικά και υλιστικά) είναι ανθρωποκεντρική. Η κοινωνία των χριστιανών είναι Θεανθρωποκεντρική. Αλλά και τα μέσα των ουμανιστών είναι ανθρώπινα. Των χρι-στιανών Θεανθρώπινα. Στη βάση δηλαδή του χριστιανικού κοινωνισμού βρίσκεται η ταπείνωση. Ενώ στην βάση του ουμανιστι-κού κοινωνισμού η υπερηφάνεια, η αυτάρκεια, το κλείσιμο από το Θεό. Πρόκειται για την επανάληψη της ίδιας της αμαρτίας του Αδάμ: Η επιδίωξη της θεώσεως χωρίς το Θεό.

Ίσως να μην είναι τυχαίο ότι και τα δύο αυτά ουμανιστικά συστήματα με τις εφαρμο-γές τους στην οικονομία (καπιταλισμός, κομμουνισμός) γεννήθηκαν στην αιρετική δύση, στην οποία προηγήθηκε ο θρησκευτι-κός ανθρωποκεντρισμός του «αλαθήτου» Πάπα και του Filioque. Ας σκεφθούν στο θέμα αυτό οι Ορθόδοξοι ή πρώην Ορθό-δοξοι που αβασάνιστα αρνούνται την ορθόδοξη παράδοσή μας, συνήθως από άγνοια, για να προσκολληθούν στα δυτικά συστήμα-τα.

Ο ανθρώπινος μόνο χαρακτήρας του μη χριστιανικού κοινωνισμού, του αφαιρεί τη

δυνατότητα να δώσει ειρήνη στην ψυχή του ανθρώπου, γιατί τον αφήνει ασυμφιλίωτο με τον Ουράνιο Πατέρα του, και γι' αυτό ανέστιο. Ας θυμηθούμε το λόγο του Αγίου Αυγουστίνου, που εκφράζει ανθρωπολογική εμπειρία: «Μας έπλασες Κύριε για Σένα και η καρδιά μας είναι ανήσυχη ως ότου αναπαυθεί κοντά Σου».

Τα άθεα κοινωνικά συστήματα βοηθούν να λύσουμε μερικά κοινωνικά και οικονομι-κά προβλήματα, αλλά όχι να συναντήσουμε αληθινά και ουσιαστικά το Θεό και τον άν-θρωπο. Δεν απαντούν ικανοποιητικά στα υπαρξιακά μας ερωτήματα και ιδίως στο κεντρικό πρόβλημα του θανάτου. Ο κό-σμος τακτοποιείται ωραία για να πεθάνει. Αν και τα συστήματα αυτά, και ιδίως ο μαρ-ξισμός, χαρακτηρίζονται από ένα έντονο εγ-κόσμιο μεσσιανισμό, στην πραγματικότητα δεν «μετάγουν εκ του θανάτου εις την ζωήν», και γι' αυτό δημιουργούν ανθρώπους τραγι-κούς, χωρίς ελπίδα. Η έντονη μάλιστα ανθρωπιστική ή και επιχειρηματική δράση κά-ποτε είναι το αποτέλεσμα της προσπάθειας να ξεχάσουμε το βασικό μας πρόβλημα, το πρόβλημα του θανάτου, και να λυτρωθούμε από το άγχος, το κενό και την πλήξη που σημαδεύει τη ζωή τη χωρισμένη από την πη-γή της, τον Τριαδικό Θεό.

Γι' αυτό και τα συστήματα αυτά, παρά τις καλές και αγνές προθέσεις πολλών ευγενών ανθρώπων που αγωνίζονται και θυσιάζονται για τα ιδεώδη τους, στο βάθος είναι κατά του ανθρώπου. Εν ονόματι μιας καλύ-τερης και δικαιότερης κοινωνίας εμποδίζουν τον άνθρωπο από την πλήρη θεανθρώπινη κοινωνία, που μόνη τελικά αναπαύει και ολοκληρώνει τη φύση του, τον εγκλωβίζουν στις περιορισμένες διαστάσεις ενός κλειστού μηχανοκρατούμενου απρόσωπου υλιστικού σύμπαντος, του στερούν τη θέα του Ουρανού. Τί νόημα μπορεί αλήθεια να έχει η ζωή μας, αν είμαστε εξελιγμένα ζώα και όχι εικό-νες του Θεού; Αν είμαστε καταδικασμένοι μελλοθάνατοι, χωρίς δυνατότητα μεθέξεως στην αιώνια ζωή του Θεού;